

Neurologie

Afasie (taalproblemen)

Beste patiënt,

Ten gevolge van een CVA (cerebrovasculair accident) ondervind je momenteel taalproblemen. In medische termen spreken we van afasie. We geven je hierover graag meer uitleg.

Wat is afasie?

Wanneer als gevolg van een hersenbeschadiging één of meer onderdelen van de taal niet goed meer kunnen functioneren, noemt men dat **afasie**:

A (= niet) - fasie (= spreken)

Afasie is een taalstoornis. Iemand met een afasie kan de taal minder goed gebruiken dan voorheen. Verscheidene of alle onderdelen van het taalsysteem kunnen verstoord zijn. Denk hierbij aan het spreken, het begrijpen van een gesprek, het begrijpen van wat je leest en/of het schrijven.

Mensen met afasie kunnen zich moeilijk uitdrukken, maar willen wel communiceren!

Taalproblemen als gevolg van afasie

Iemand met afasie beschikt over zijn volledige intellectuele capaciteiten. De patiënt is zich echter niet altijd bewust van zijn taalproblemen, die zich op verschillende manieren kunnen uiten.

Hoe ernstig de afasie is, hangt onder meer af van de plaats en de ernst van de hersenbeschadiging, het vroegere taalvermogen en iemands persoonlijkheid.

Sommige patiënten met afasie kunnen wel goed taal begrijpen, maar hebben moeite met het vinden van de juiste woorden of met het formuleren van zinnen. Andere patiënten spreken juist veel, maar wat zij zeggen is voor de gesprekspartner niet of moeilijk te begrijpen. Deze patiënten hebben vaak problemen met het begrijpen van taal.

Ook kunnen er problemen zijn met zowel het spreken als het begrijpen. Sommige patiënten kunnen zich nog beperkt uitdrukken, andere patiënten kunnen helemaal niets meer zeggen. Wanneer de patiënt vermoeid of emotioneel is, kunnen de problemen toenemen. Dit komt omdat de gesteldheid en gemoedstoestand van de patiënt samenhangt met het vermogen om te communiceren.

Hieronder staan vier onderdelen van taal schematisch beschreven. Bij elk onderdeel kan een probleem ontstaan.

Bijkomende problemen

Patiënten met afasie hebben soms ook geheugenproblemen of problemen met aandacht en concentratie. Hierdoor kan een patiënt met afasie ook moeite hebben met:

- het onthouden van wat er verteld wordt
- het volgen van een gesprek met meerdere mensen
- het volgen van een gesprek in een drukke omgeving met achtergrondgeluid (bijvoorbeeld muziek of televisie)

Sommige patiënten met afasie kunnen ook slik- of spraakproblemen vertonen. Hierover vind je meer informatie in onze brochures **Dysfagie** en **Dysartrie**.

Mogelijk herstel van afasie

Bijna altijd is er na het ontstaan van afasie enig spontaan herstel van het taalvermogen, maar vaak is dat herstel niet volledig. Behandeling van afasie wordt uitgevoerd door een logopedist. Met veel oefenen is vaak nog verbetering mogelijk.

Wat doet de logopedist?

De logopedist zal eerst onderzoek doen en stelt vervolgens een behandelplan op. Daarna start de taaltherapie. Bij deze therapie staat het opnieuw (zo goed mogelijk) kunnen communiceren voorop. Er zal niet alleen worden geoefend op het spreken; ook wordt aandacht besteed aan het begrijpen van de taal, het lezen en schrijven.

Tijdens jouw opname zal de logopediste, afhankelijk van de ernst van jouw taalstoornis, dagelijks of meermaals per week langskomen.

Bij de verbetering van de communicatie kan ook de gesprekspartner hulp bieden. De behandelend logopedist kan hiervoor adviezen geven.

Adviezen

Zowel voor jezelf als voor jouw omgeving verandert er waarschijnlijk veel in de communicatie met elkaar. Om deze communicatie gemakkelijker te laten verlopen, hebben wij een aantal adviezen opgesteld.

Het kan zijn dat de logopedist een vragenlijst 'communicatief verleden' achterlaat op jouw nachtkastje. Als iemand van de familie deze vragenlijst invult, kan de logopedist gericht oefenen en je gemakkelijker begrijpen en bijsturen wanneer je iets over jouw familie of verleden probeert te vertellen.

Volgende tips zijn vooral gericht aan jouw familieleden en bekenden.

Algemene adviezen voor de familie

- Zorg voor een rustige omgeving met zo weinig mogelijk omgevingsprikkelers: sluit de deur, zet de radio en/of televisie uit.
- Maak voldoende oogcontact en gebruik mimiek of gebaren ter ondersteuning van de gesproken taal.
- Neem de tijd voor een gesprek.
- Stel korte en gesloten vragen, waar de patiënt 'ja' of 'nee' op kan antwoorden.
- Wees eerlijk en zeg het als je de patiënt niet begrijpt.
- Geef geen kritiek, maar probeer de patiënt in de goede richting te sturen.
- Neem het de patiënt niet kwalijk als de communicatie fout loopt. De communicatieproblemen worden veroorzaakt door de hersenbeschadiging en niet door onverschilligheid of onwil van de patiënt.
- Toon begrip voor de gevoelens en de moeilijkheden die de patiënt op dit moment heeft. Laat duidelijk merken dat je de patiënt probeert te begrijpen en dat je hem steunt.
- Als de patiënt er echt niet uit komt, laat het gespreksonderwerp dan even rusten en probeer het op een ander moment opnieuw. Dit geldt ook bij vermoeidheid of emoties.

Wat kan je als familielid doen om te helpen bij het begrijpen van taal?

- Spreek rustig en zoveel mogelijk in korte zinnen.
- Geef één mededeling of stel één vraag tegelijk.
- Geef de patiënt de tijd om jouw boodschap bij hem door te laten dringen.
- Benadruk de belangrijkste woorden.
- Wanneer de patiënt kan lezen, schrijf dan jouw boodschap op in kernwoorden.
- Schrijf woorden waartussen gekozen kan of moet worden naast elkaar op en stel vervolgens een keuzevraag.
- Laat zien waarover je aan het praten bent. Ondersteun het gesprek bijvoorbeeld met het maken van een gebaar, aanwijzen van iets of iemand waarover je iets wil vertellen, opschrijven, een eenvoudige tekening, het maken van een bijpassend geluid, ...
- Maak eventueel gebruik van hulpmiddelen, zoals foto's, afbeeldingen, voorwerpen, woordenlijsten, een tablet / iPad.
- Controleer telkens of de patiënt jouw boodschap begrepen heeft. Let op mimiek (gezichtsuitdrukkingen) en reacties.

- Herhaal zo nodig jouw boodschap.
- Verander niet te snel van onderwerp. Geef het aan als je over iets anders begint.

Wat kan je als familielid doen om te helpen bij het uiten van taal?

- Geef de patiënt genoeg tijd om de woorden te vinden of een zin te formuleren.
- Moedig de patiënt aan gebaren te maken.
- Als de patiënt kan schrijven, vraag hem dan of hij het woord op kan schrijven of er een tekening bij kan maken.
- Vraag de patiënt om een omschrijving van het woord te geven.
- Stel gerichte vragen om daarna het woord te kunnen raden (bijvoorbeeld: "wat doe je er mee?", "hoe ziet het er uit?", "hoe groot is het?").

Bron: onbekend

Hulpmiddelen

Soms kan het handig zijn om bij het communiceren gebruik te maken van **hulpmiddelen**.

Foto's, afbeeldingen, voorwerpen of woordenlijsten kunnen veel verduidelijken. Ook kan je, eventueel samen met de patiënt, een **communicatieschrift** maken. Dit is een schrift waarin de mensen uit de omgeving van de persoon met afasie kunnen opschrijven of tekenen wat ze met hem besproken hebben. Hij of zij heeft dan altijd een geheugensteuntje bij de hand. Ook kunnen in dat schrift de al bekende dingen genoteerd worden. Dan hoeft de patiënt deze alleen nog maar op te zoeken en aan te wijzen.

Wat gebeurt er na ontslag uit het ziekenhuis?

Wanneer je na jouw ziekenhuisopname verder gaat revalideren, wordt jouw behandeling verdergezet in het revalidatiecentrum. De logopediste van het ziekenhuis geeft een verslag mee, zodat de oefeningen vlot kunnen worden verdergezet.

Wanneer je na jouw ziekenhuisopname naar huis gaat en jouw taal is nog niet optimaal hersteld, dan kan je in het ziekenhuis terecht voor ambulante logopedische behandelingen. Als de verplaatsing voor jou te moeilijk is, kan je beroep doen op een zelfstandige logopediste in de buurt of iemand die aan huis komt.

Heb je nog vragen?

Mocht je na het lezen van deze folder nog vragen hebben, neem dan gerust contact op met de afdeling logopedie.

Campus Rumst

els.laeremans@azr.be
charlotte.van.assche@azr.be
03 880 99 85
(tussen 08:00u en 12:00u)

Campus Bornem

sara.reusens@azr.be
diane.van.gorp@azr.be
03 890 59 22

CAMPUS RUMST

's Herenbaan 172 | 2840 Rumst
03 880 90 11 (algemeen)
03 880 91 90 (afspraken)

CAMPUS BORNEM

Kasteelstraat 23 | 2880 Bornem
03 890 16 11

CAMPUS WILLEBROEK

Tisseltsesteenweg 27 | 2830 Willebroek
03 890 16 11

ref.: 50006414 (B) - 50121069 (R)

versie: 26/10/2020

foto's & illustraties: Adobe stock

eigenaar: Els Laeremans & Charlotte Van Assche, logopedisten campus Rumst

v.u.: Sofie Vermeulen, communicatieverantwoordelijke

Maatschappelijke zetel:

vzw AZ Rivierenland | 's Herenbaan 172 | 2840 Rumst

RPR 0416 851 659 | Erkenningsnummer 104 | Bevoegde rechtbank: Antwerpen

www.azrivierenland.be | info@azr.be

